

ד ת ו ר

18 באפריל 2019

לכבוד

גונדר אשר וקנין

מ"מ נציב שירות בתי הסוהר

במייל: ips@mail.gov.il

שלום רב,

הנדון: פתיחה בחקירה בחשד לענישה קולקטיבית ולעינויים בכלא קציעות

אנו פונות אליך בבקשה כי תורה לפתוח לאלתר בחקירת אירועי ליל 24 במרץ 2019 בכלא קציעות, במסגרתם, על פי הדיווחים, הופעלה כלפי עשרות אסירים אלימות קשה שלאחריה הם נותרו בחצר הכלא יממה וחצי כשהם אזוקים, ונמנעו מהם מזון, מים וגישה לשירותים. תיאור הדברים מעלה חשש כבד כי מדובר בשימוש בלתי מידתי בכוח, בענישה קולקטיבית ובעינויים, המחייבים חקירה מהירה וממצה.

מכתב זה נשלח במקביל ליחידה לחקירות סוהרים ולמחלקה לחקירת שוטרים, במטרה שיבדקו החשדות נגד סוהרים ושוטרים שנטלו חלק באירוע. אולם מאחר ולא מדובר רק בסוהר ובשוטר או שניים שסרחו ובבדיקה פרטנית של מעשיהם, אלא בחשש להליך קבלת החלטות מערכתי שגוי ובהוצאתו לפועל על ידי אנשי כוחות ביטחון רבים, נדרשת חקירה מקיפה של האירוע בכללותו לרבות אופן הפעלת שיקול הדעת, הליך קבלת ההחלטות ודרך הוצאתן לפועל, חקירה המצויה בסמכותך.

1. בערב 24 במרץ 2019 הודיעה הנהלת כלא קציעות לאסירים השוהים באגף 4 כי בכוונתה לערוך חיפוש בתאים, והורתה על העברתם לאגף אחר. במהלך ההעברה תקפו אסירים שני סוהרים ודקרו אותם. האחד נפצע קל והשני קשה. מדיווחים בתקשורת אודות האירוע ומבדיקה עצמאית שערכנו למדנו, כי בעקבות הדקירות פרץ לאגף כוח גדול מהיחידות המיוחדות של שב"ס, משטרה, מצדה, ימ"ס, ימ"ר וכתר, בליווי כלבים, ובמהלך כמה שעות הופעל כלפי האסירים כוח רב שהוביל לפציעתם של עשרות אסירים. כמה מהם הוטסו לבתי חולים לקבלת טיפול רפואי. בתגובה אמר דובר שב"ס לעיתון "הארץ", כי "סוהרי שב"ס נחלצו להצלת חייהם של הסוהרים המותקפים וביצעו השתלטות על האגף כדי למנוע תקיפות נוספות".

לדיווחים בתקשורת ר' גדעון לוי, אלכס ליבק, **האסירים הוכו, נכבלו והושארו בגשם: זה מה שקרה בכלא קציעות**, הארץ, 12.4.2019

אבי אשכנזי, אמיר בוחבוט, יניר יגנה ויפעת רוזנברג, **תקיפה בכלא קציעות: שני קציני שב"ס נפצעו קשה וקל מדקירת אסירי חמאס**, וואלה, 25.3.2019.

2. מדיווחים אלה למדנו עוד, כי לאחר ההשתלטות על האגף החלה מסכת עינויים ממושכת של עשרות אסירים, אשר כללה את הותרתם תחת כיפת השמיים ללא גישה לשירותים, למים ולמזון למשך יממה וחצי, בקור המדבר הצורב, כשגשם ניתח עליהם.
3. בדיקתנו העלתה, כי אלימות הסוהרים וכוחות הביטחון נמשכה זמן רב לאחר שהאסירים שדקרו את עמיתיהם הוצאו מהאגפים, כי אלות הונחתו לכל עבר וללא הבחנה וכי לא ניתן היה לחמוק מהן, כי גפיים ושיניים רוסקו, ושנעשה אף שימוש בכדורי גומי/ספוג. חלק מהאסירים נפגע יותר מפעם אחת. לאחר כחמש שעות מתחילת האירוע, בסביבות השעה 3:30 בלילה, נאזקו האסירים באזיקי פלסטיק. בשמונה בבוקר הוחלפו אלה באזיקי ברזל, והאסירים נקשרו בידיהם וברגליהם בזוגות אחד לשני. הם נותרו ישובים כך על הקרקע עד למחרת בצהריים. בין האסירים היו כאלה שנחבלו, דיממו והתעלפו.
4. עדות זו והדיווחים העיתונאיים מעוררים חשד כבד כי השימוש הממושך והבלתי מידתי בכוח, שעות לאחר שהושב השקט לכלא, מהווה ענישה קולקטיבית פסולה ואסורה של כלל האסירים הביטחוניים באגף. השלכתם של עשרות רבות של אסירים, חלקם פצועים, אל חצר הכלא והותרתם בו כבולים, ללא מזון, מים וגישה לשירותים, במהלך 36 שעות, מהווה אף הפרה בוטה של זכויות היסוד של האסירים לשלמות הגוף ולכבוד. התנהלות זו אף חותרת תחת האיסור המוחלט על עינויים ויחס אכזרי, משפיל ובלתי אנושי, המעוגן בדיני זכויות האדם הבינלאומיים ובמשפט ההומניטארי הבינלאומי, ובין היתר באמנת ז'נבה הרביעית ובאמנה נגד עינויים, יחס ועונשים אכזריים ובלתי אנושיים, אותן אישרה ישראל. עוד עולה חשד לביצוע עבירות פליליות על ידי כוחות הביטחון המעורבים, ובהן תקיפה וגרימת חבלה חמורה.
5. חומרת האירועים המתוארת ופציעתם של אסירים רבים מחייבת **פתיחה בחקירה מיידית**, שעה שעדיין ניתן לאתר את הכוחות שהשתתפו בפעולה ואת כלל הגורמים המעורבים בה, לפני שתש זיכרוןם ונפגמת היכולת לאסוף ראיות.
6. ברי, כי אירוע הדקירה חייב נקיטה באמצעים משמעותיים על מנת להתמודד עם האיום על חייהם וביטחונם של כוחות הביטחון. אולם גם אירוע קשה אינו יכול להוות הצדקה לחריגה קשה ממושכלות יסוד באשר לשימוש סביר וחוקי בכוח ובסמכות.

נודה להתייחסותך המהירה.

בכבוד רב,

אן סוצ'יו, עו"ד

טל חסין, עו"ד